

koruzo, ali zato žveka koko. Campbell pripoveda, da mu je isti pot, kateri iznaša 249 angleških milj, prevalil jeden glasnik v štirih dneh, pa se je samo jeden dan oddahnil, in potem koj domov se povrnil. Kedar je Tschudi se mudil v visokem gorju, opazil je sam na sebi delovanje kokino. „Kedar sem se mudil v višini od 14 000 črevljev nad morjem, vselej sem preje, preden sem šel na lov, popil močen čaj od kokinega perja. To mi je pomaglo, da sem se mogel cel dan spenjati po strminah in opazovati hitronogo divjačino, in pri tem sem prav tako lahko dihal, kakor da sem zdolaj po ravnini hodil. Pijača ta me je tudi zasitila, in dolgo nisem čutil nobenega gladu.“

V kavi in v čaju so tri stvari, katere na telo naše delujejo. Tudi v kokinem perju so tri stvari, in za čudo močno podobne onim v kavi in v čaju. V kokinem perju se nahaja strup, ki ga zovejo „kokain“. Ako se iz perja izloči kokain, dobiti hočemo bele kristale, kateri pogrené in jezik tako omamijo, da nekaj časa ne čuti ničesar. V tem je danes, kakor se vidi, kokainu največja vrednost v zdravilstvu, in upotrebljajo ga, da pojedine dele našega telesa napravijo neobčutljive. V malej množini deluje kokain na celokupno živčevje, ali kako, tega še danes ne znamo prav. Druga sestavina kokinega perja je čreslena kislina.

Tretji sestavni del perja je duhteča kokina smola. Kokino perje, ki je v Evropo dovažajo, prevlečeno je z nekim smolastim voskom. Na zraku izhlapi ta smola ter izgubi svoj duh, pa zato staro perje nima nikake vrednosti in cene. Kjer se perje mora na trg odpravljati, tam je dobro zvežejo in v kožo zamotajo, da tem manje duha izgubi. Sestavine kokinega perja v zvezi z živim apnom imajo znamenit učinek na človeški ustroj, in če nam tudi še ni znanost delovanja teh sestavin v vsej podrobnosti preiskala in ustanovila, vendar moremo reči, da zmerno žvekanje koke ni nevarno. Ako se Evropec naslaja s kavo in čajem, Azijec z opijem in betelom, bilo bi krivično, ako bi Indijancu za zelo jemali, da koko žveka.

(Dalje prihodnjič.)

Razne reči.

— Presvetli cesar je podaril 2000 gld. po povodnji poškodovanim v Radovljiškem okraji.

— Cesar v Celji. Prijazno mestece Celje se je preobleklo v nedeljo dne 30. avgusta t. l. v izvenredno praznično obleko. Ulice in hiše so bile okusno okrašene, tudi lepi slavaloki so bili postavljeni. Mestece Celje je dostojno vzprejelo presvetlega cesarja, ki si je prišel ogledat vojaške vaje, vršeče se po Celjski okolici. Zjutraj ob 7. uri se je pripeljal presvetli cesar. Na kolodvoru sta ga pričakovala nadvojvodi Albreht in Viljem, načelniki duhovenskih, civilnih in vojaških oblastev. Ogromno število množice je pozdravilo presvetlega cesarja pri dohodu z navdušenimi „živio“ in „hoch“ klici, mestna

godba pa je zaigrala cesarsko pesem. Mestni župan je ogovoril vladarja, nakar mu je Nj. Veličanstvo odgovorilo, da si hoče ogledati o priliki vojaških vaj napredek Celjskega mesta. Med tem ko je presvetli cesar počastil z ogovori nekatere osebe, med njimi tudi opata Ogradija, razgovarjala sta se nadvojvodi z doktorjem Srncem, katerega jima je predstavil namestnik Kübeck. S kolodvora se je odpeljal vladar na svoj Najviši stan v poslopje okrajnega glavarstva. Po sv. maši v nemški cerkvi, pri kateri je bil presvetli cesar, vzprejemal je deputacije, in sicer: mestno duhovščino, dostojanstvenike iz Celja, načelnike oblastev, mestni zastop, okrajni zastop Celjski z načelnikom dr. Srncem. Popoldne ob dveh je šel presvetli cesar peš v mestni park, kjer je pela in se igrala šolska mladina. Povsod ga je spremljala nebrojna množica ljudstva ter mu klicala neprenehoma navdušeno: „živio“ in „hoch.“ Po programu bi se ne smeli Slovenci nikjer udeležiti oficijalnega vzprejema, tako je hotela nestrpnost nemška, ki bi Nj. Veličanstvu sploh rada Slovence počrnila. Vender se je pa posrečilo energičnemu postopanju ondotnih rodoljubov, da so smeli vsled posredovanja c. kr. namestnika bar. Kübecka napraviti cesarju ovacijo. Predno se je namreč vrnil presvetli cesar preko kapucinskega mosta iz parka v mesto, zapeli so mu tam pevci Celjske čitalnice in slov. pevskega društva v močnem zboru krasno pesem: „Moja Avstrija.“ Po petji je stopil cesar k g. Mihi Vošnjaku, državnemu poslancu, ter ga odlikoval z raznimi vprašanji; ogovoril je tudi župana Celjske okolice Glinška ter tudi pevovodjo nadučitelja Jurkoviča iz Šmarija ter pohvalil pevce. Po dvornem obedu pri „Elefantu“ razsvetlilo se je celo Celjsko mesto in njegova okolica. Razsvetljava je bila krasna, posebno po slavalokih in nekaterih poslopjih. Presvetli cesar se je peljal po vseh večih ulicah, spremstvo pa za njim. Povsod, koder se je vozil, bilo je zbranega vse polno občinstva, posebno so bili Slovenci iz okolice mnogoštevilno zastopani, kar so baje Nemce jezilo ter jim posebno živio-klici presedali. Tudi bakljada, ki se je naposled ustavila na cesarja Jožefa trgu pred stanom Nj. Veličanstva, posrečila se je izvrstno. Ko so bili zapeli pevci dve nemški pesmi, umaknil se je presvetli cesar k počitku. Dne 31. avgusta se je udeležil cesar vojaških vaj do konca. Ob 7. uri je bil dvorni obed, h kateremu so bili povabljeni cesarski namestnik, okrajni glavar, vojni minister, podmaršal Fuchs, generalni major Heyrowsky, več polkovnikov, podpolkovnikov in majorjev. Dne 1. t. m. zvečer ob 7. uri se je pa odpeljal presvetli cesar k velikim vojaškim vajam pri Waidhofen-u na Nižem Avstrijskem.

— Cesarjevo potovanje na Češko. Za vzprejem presvetlega cesarja se delajo v Pragi velikanske priprave. Razen Prage bode obiskal cesar tudi mesto Liberce, kjer je mnogo velikanskih industrijskih podjetij. Ker je to mesto po veliki večini prebivalstva nemško, menijo nekateri češki listi, da misli cesar s tem poka-

zati, da stoji vlada še vedno trdno na stališči češko-nemške sprave. Najsi bode uže kakor hoče, nas veseli le to, da se ni posrečila nemško-liberalnemu časopisju, ki je na ostuden način ovajalo dan na dan češki narod ter ga črnilo, odrekajoč mu notranjski patrijotizem, za-prečiti cesarjev dohod na češko razstavo.

— S cesarskim odlokom z dne 16. maja bodo s 1. oktobrom t. l. sestavljene štiri nove bosensko-hercegovske kompanije.

— Imenovanje. Gospod Ivan Markelj, profesor na c. kr. učiteljski pripravnici v Kopru, je imenovan za ravnatelja na istem zavodu. — Gospod profesor Ivan Franke, ki je bil dozdaj pridelen tukajšnji viši realki, dobil je na njej izpraznjeno mesto. Gospod Matevž Gembrečič, provizorični ravnatelj obrtno-nadaljevalne šole v Gorici, je imenovan za gimnazijskega učitelja na Novo-meški viši gimnaziji, gospod Karol Pirc, do zdaj suplent na tukajšnji viši realki, pa tudi za pravega učitelja.

— Duhovske premembe v Ljubljanski škofiji. Pre-meščeni so č. č. gg.: Janez Dobnikar, kapelan v Dobrepoljah, gre za farnega upravitelja na Janče; Julij Čuk, kapelan na Igu, za administratorja spirit. in prvega kapelana v Dobropolje; Konrad Texter, kapelan in beneficijar v Šmartinu pri Litiji, za kapelana na Ig; Jožef Novak, kapelan na Krki, v Dob; Janez Možina, kapelan v Slavini, je imenovan za ekspozita v Harijah; Janez Lesar, kapelan v Trnovem, gre v Slavino; Simon Šmitek, kapelan v Laščah, na Vrhniko; J. Muring, kapelan v Mokronogu, v Vodice; Franc Avsec, kapelan v Metliki, v Škocijan pri Dobravi; Gaspar Majar, kapelan na Dolih, v Predvor; Ferdinand Čekal, kapelan na Jesenicah, v Bohinjsko Bistrico. — Na novo so nameščeni č. č. gg.: Janez Globelnik gre k sv. Trojici pri Tržišču, Anton Hribar v Podzemelj, Franc Indof na Dole, Janez Kalan v Dol, Janez Lovšin v Mokronog, Jakob Matjan na Jesenice, Franc Pavlič kot kaplan in beneficijar v Šmartin pri Litiji, Franc Pešec v Lašče, Henrik Povše na Krko, Alojzij Radolf v Trnovo pri Il. Bistrici, Viktor Steska v Kočevje, Janez Zabukovec v Metliki.

— Deželna učiteljska konferencija se je začela v torek dne 1. septembra s slovesno sv. mašo, katero je daroval preč. gosp. profesor in član deželnega šolskega sveta Tomo Zupan v župni cerkvi pri sv. Jakobu. Zborovanje se je začelo v redutni dvorani točno ob 10. uri dopoldne. Prisotnih je bilo 44 delegatov in nadzorniki. Zbor so počastili s svojo navzočnostjo gospod deželni predsednik baron Winkler, gospod deželni glavar Oton Detela in člani deželnega šolskega sveta. Predsedoval je gospod deželni šolski nadzornik I. Šuman ter skupščino pozdravil. Gospod deželni predsednik je pozdravil navzočnike ter s posebnim zadovoljstvom naglašal, da se odlikuje učiteljstvo kranjsko v vsakem oziru, ter je obljubil, da bode vlada kar najbolj mogoče podpirala sklepe dež. konferencije. Tudi gospod deželni glavar je zagotavljal, da bode deželni odbor podpiral konferenčne sklepe. Na g. dr. Romiha predlog, ki je bil z burnimi „živio“

klici vzprejet, sklene skupščina, brzojavnim potom izreči presvetlemu cesarju udanost. Nato je predaval gosp. dr. Zupanc o „šolski higijeni“. Delegat dr. Romih je predlagal, da se dr. Zupančev izvrstni govor natisne ter razdeli mej vsa šolska vodstva. Ta predlog se izroči odboru. Potem se je vršila volitev v odbor, ter so bili izvoljeni: Dr. Romih, prof. Levec, Žumer, Gabršek, Papler, Šetina, Bezlaj, Ribnikar in Letnar. Sklepe dež. konferencije priobčimo v prihodnji številki.

— Nadvojvoda Albrecht je kupil od gospe baronice Gageru rojene Auersperg, posestvo Mokrice pri Čateži na Dolenjskem za en milijon gold.

— Za primasa Ostrogonskega je baje imenovan preč. gosp. škof Hidassy.

— Za Zaderskega nadškofa je imenovan preč. g. naddijakon Rajčević.

— V Gorico, oziroma na sv. Goro, pojde poseben vlak po jako znižani ceni in ugodnih pogojih iz Maribora in Trsta dne 7. septembra t. l. Vožnja iz Ljubljane v Gorico in nazaj stane samo 4 gld. 50 kr. v III. razredu in 6 gld. 80 kr. v II. razredu. Z Nabrežine v Trst in nazaj je cena v III. razredu na 45 kr., v II. razredu na 70 kr. znižana. Vozni listki so veljavni 14 dni. Vse drugo o tem se pozve v Pavlinovi potovalni pisarni v Ljubljani.

— Strela. Minoli ponedeljek je treščilo v Cestnarjevo hišo na Viči pri Ljubljani, vsled česar se je vnelo ter je pogorela hiša in pa gospodarsko poslopje. — Treščilo je tudi v hlev Štrempljev v Mali Vasi pri Savi, ki je tudi pogorel. Živino so rešili.

— Ogenj. V noči od torka do srede naznanil je strel z Ljubljanskega grada ogenj. Gorela je šupa tesarja Pusta v Streliških ulicah. Ogenj so kmalu pogasili. Škode je le malo.

— Svinje so umorile v Brezovci na Štajarskem osemnajstmesečno dete.

— Živinska bolezen v gobci in na parkljih je na Primorskem popolnoma nehala.

— Cigan Gregor Breščak, ki je pred nekaj tedni streljal v Trzinski okolici na žandarja, bil je v četrtek minolega tedna obsojen na 3 1/2 leta ječe, potem bo pa moral iti v prisilno delarnico.

— „Naš dom.“ Gospod I. Križan je začel izdajati v Celji „Naš dom“ v malih snopičih po 20 kr., v katerih se nahajajo kratkočasne povesti in pesni za prosto ljudstvo.

— Dne 31. avgusta t. l. se je začel na Dunaji mednarodni semenski shod. Generalni tajnik Leinkauff je poročal o letini v Avstriji. Poročevalec meni, da se sme pridelek na Ogrskem računati za pšenico na 100%, rž 71, ječmen 116, oves 111, v Avstriji pa za pšenico na 93, rž 83, ječmen 109, oves 108 % polne letine. V obeh državnih polovicah se sme računati pridelek pšenice na 51, rži 34, ječmena 31, ovsa 44 milijonov centov. Izvoziti se bode moglo pšenice 3 1/2 do 4, ječmena 3 do 3 1/2.

ovsa $\frac{1}{2}$ do $\frac{3}{4}$ milijonov met. centov, rži se bode moglo le tedaj kaj izvoziti, ako se bodo za domačo potrebo mogla porabiti druga žita ali surogati.

— Neredi na Reki. Uže, ko so šli Dalmatinci čez Reko v Zagreb, čakala je podkupljena fakinaža na molu ter jih pozdravila z zvižganjem in raznimi žaljivimi klici, ki so posebno priljubljeni italijanski olikanosti. Še huje je bilo pa pri povratku iz Zagreba dne 28. avgusta. Na Reškem kolodvoru so Reški Hrvatje podarili svojim dalmatinskim bratom venec. Ko so pa stopili na ulico ter se napotili proti morju po mestu, obsula jih je spet podkupljena srova množina ter zvižgala in rjovela kot divja zverjad, drugi so vpeli eljen in eviva ter šli vedno za Dalmatinci. Najhujši je pa nastal vrišč in ropot pred hrvaško čitalnico, kjer so bili nekateri člani na balkonu ter pozdravljali mimo gredoče Dalmatince. Pred ouhodom Dalmatincev ni bilo nikakega pretepa, kajti zbrana je bila vsa policija, ali kasneje so se vendar le spoprijeli

Rečani in oni iz Sušaka. Tudi so jih več zaprli, med njimi dr. Kostića, odvetniškega koncipijenta, in pa zdravnika Lutenbergerja. Ali vse te surovosti ne bodo nič pomagale Reški irredenti, ki jo tako materinsko podpirajo Madjari. Reka je in bode vendar le hrvaško mesto.

Budimpeštanske tržne cene z dne 2. septembra 1891.

Pšenica gld. 10.08 do 11.10, rž gld. 10.55 oves (novi) 6.22 do 6.24. Pšenica je za 3 gld. 55 kr. in rž. za 4 gld. 30. kr. dražja kakor v tem času 1890. l.

Kurzi na Dunajski borzi dne 3. septembra

Papirna renta	gld. 90.35.
Srebrna	90.25
Zlata	109.95
Marcijeva renta	102.20.
Napoleondori (20 frankov)	9.33.
C. kr. cekini	5.58.
Nemške marke	57.65.

Gospodarstvo.

Poljodjeljstvo, vino-
gradarstvo, pivni-
čarstvo in vočar-
stvo.

Cviece i sočivo.

Stočarstvo.

Pčelarstvo.

Svilarstvo.

Ribarstvo.

(9-3)

Gospodarsko-šumarska

IZLOŽBA

U ZAGREBU

od 15. kolovoza 1891. do 15. listopada

Šumarstvo.

Gospodarski obrt.
Gospodarska teh-
nika i graditeljstvo.
Učevna sredstva

i.

literatura gospodar-
stva i šumarstva.

Kućni obrt.

Slike i umjetnine.

Izložbena lutrija sa 1001 sgoditkom. — Glavni sgoditak u vrednosti od 10.000 franaka. — Srečka 50 nč.

Velika Praška razstavna loterija.

Glavna dobitka

Predzadnji mesec

100.000 gold. in 50.000 gold.

Srečke po 1 gld.

dobijo se pri J. C. MAYER-ju v Ljubljani.